

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTES JULIANAS KOKOTES [JULIANE KOKOTT]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 23. janvārī¹

Lieta C-658/18

UX
pret
Governo della Repubblica italiana

(*Giudice di pace di Bologna* (Boloņas miertiesa, Itālija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pieņemamība – Tiesu ārējā un iekšējā neatkarība – Sociālā politika – Direktīva 2003/88/EK – Darba laiks – 7. pants – Apmaksāts ikgadējais atvaļinājums – Miertiesneši – Direktīva 1999/70/EK – *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgtais pamatnolīgums par darbu uz noteiktu laiku – 4. klauzula – Nediskriminācijas princips – Dalībvalstu atbildība par Savienības tiesību pārkāpumiem

I. Ievads

1. Vai Itālijas miertiesneši ir darba ņēmēji un tāpēc viņiem ir tiesības uz apmaksātu atvaļinājumu?
2. Šis jautājums ir jānoskaidro šajā lietā. Itālijas un tās augstāko tiesu skatījumā, miertiesneši ieņem goda amatu, par kuru viņi saņem kompensāciju. Savukārt miertiesnese, kura ir prasītāja pamatlietā un gadā pirms lietā aplūkotā atvaļinājuma perioda ir pabeigusi aptuveni 1800 lietas, un katru nedēļu divas dienas ir vadījusi tiesas sēdes, uzskata, ka viņa ir darba ņēmēja, un lūdz apmaksātu atvaļinājumu. Par atteikto atvaļinājuma kompensāciju tā maksājuma rīkojuma procedūrā vērsas citā miertiesā.
3. No minētās lietas izrietošajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu it īpaši ir uzdoti jautājumi par Darba laika direktīvu² un Pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku³. Tomēr strīdīga ir jau arī lūguma pieņemamība, jo Itālija un Komisija pārmet valsts tiesai interešu konfliktu.

1 Oriģinālvaloda – vācu.

2 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/88/EK (2003. gada 4. novembris) par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (OV 2003, L 299, 9. lpp.).

3 Padomes Direktīva 1999/70/EK (1999. gada 28. jūnijs) par *UNICE*, *CEEP* un EAK noslēgto pamatnolīgumu par darbu uz noteiktu laiku (OV 1999, L 175, 43. lpp.).

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības

1. Darba laika direktīva

4. Darba laika direktīvas 1. pantā ir definēts tās mērķis un piemērošanas joma:

“1. Šī direktīva nosaka minimālās drošības un veselības prasības darba laika organizēšanai.

2. Šī direktīva attiecas uz:

a) obligātiem ikdienas, iknedēļas un ikgadējiem atpūtas laikposmiem, pārtraukumiem un maksimālo nedēļas darba laiku [..]

b) [..]

3. Šo direktīvu piemēro visām darbību nozarēm, gan valsts, gan privātajām, Direktīvas 89/391/EEK 2. panta nozīmē, neskarot šīs direktīvas 14., 17., 18. un 19. pantu.

[..]

4. [..”

5. Direktīvas 7. pantā ir reglamentētas tiesības uz minimālo atvaļinājumu:

“1. Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka katram darba ņēmējam ir tiesības uz apmaksātu ikgadēju, vismaz četras nedēļas ilgu atvaļinājumu saskaņā ar nosacījumiem par tiesībām uz šāda atvaļinājuma piešķiršanu, ko nosaka valsts tiesību akti un/vai prakse.

2. [..”

2. Direktīva 89/391/EEK

6. Padomes Direktīvas 89/391/EEK (1989. gada 12. jūnijs) par pasākumiem, kas ieviešami, lai uzlabotu darba ņēmēju drošību un veselības aizsardzību darbā⁴, 2. pantā ir definētas darbības jomas, uz ko attiecas šī direktīva:

“1. Šī direktīva attiecas uz visām valsts un privātas darbības nozarēm (rūpniecību, lauksaimniecību, tirdzniecību, pārvaldi, pakalpojumiem, izglītību, kultūru, izklaidi u.c.).

2. Šī direktīva nav piemērojama, ja tā ir nenovēršamā pretrunā dažu valsts dienestu darbības īpatnībām, piemēram, bruņotajos spēkos vai policijā, vai kādā īpašā civilās aizsardzības dienestā.

Tādā gadījumā darba ņēmēju drošība un veselības aizsardzība, cik iespējams, jānodrošina, apzinoties šīs direktīvas izvirzītos mērķus.”

4 OV 1989, L 183, 1. lpp. Šajā lietā nav nozīmes šīs direktīvas grozījumiem, kas izdarīti vēlāk.

3. Pamatnolīgums par darbu uz noteiktu laiku

7. EAK, UNICE un CEEP noslēgtais pamatnolīgums par darbu uz noteiktu laiku ieguva saistošu spēku ar Direktīvu 1999/70.

8. Pamatnolīguma 2. klauzulā ir noteikta tā darbības joma:

“1. Šo nolīgumu piemēro noteikta laika darba ņēmējiem, kuriem ir darba līgums vai darba attiecības saskaņā ar likumiem, kolektīvajiem līgumiem vai praksi katrā dalībvalstī.

2. [..]”

9. Pamatnolīguma 3. klauzulā ir definēti dažādi jēdzieni:

“1. Šajā nolīgumā jēdziens “noteikt[a] laika darba ņēmējs” ir persona, kurai ir darba līgums vai darba attiecības, ko savā starpā tieši noslēdzis darba devējs un darba ņēmējs, kur darba līguma vai darba attiecību izbeigšanu nosaka tādi objektīvi apstākļi kā noteikta termiņa iestāšanās, konkrēta uzdevuma izpilde vai konkrēta gadījuma iestāšanās.

2. Šajā nolīgumā jēdziens “salīdzināmais pastāvīgais darba ņēmējs” ir darba ņēmējs, kam tajā pašā uzņēmumā ir darba attiecības vai darba līgums uz nenoteiktu laiku un kas nodarbināts tajā pašā vai līdzīgā profesijā, pienācīgi ņemot vērā kvalifikācijas/iemaņas.

[..]”

10. Pamatnolīguma 4. klauzulā ir paredzēts noteikta laika darba ņēmēju diskriminācijas aizlieguma princips:

“1. Darba nosacījumi, ko piemēro noteikta laika darba ņēmējiem, neskatoties uz to, ka ar viņiem slēgts līgums vai darba attiecības uz noteiktu termiņu, nav mazāk izdevīgi par tiem, ko piemēro salīdzināmiem pastāvīgajiem darba ņēmējiem, ja vien atšķirīgiem nosacījumiem nav objektīva pamata.

2. Vajadzības gadījumā piemēro *pro rata temporis* principu.

3. Šīs klauzulas piemērošanas kārtību pēc apspriedes ar darba devējiem un darba ņēmējiem nosaka dalībvalstis un/vai darba devēji un darba ņēmēji, ņemot vērā Kopienas tiesību aktus un valsts tiesību aktus, kolektīvos līgumus un praksi.

4. Darba stāža kritēriji attiecībā uz īpašiem darba nosacījumiem ir vienādi gan noteikta laika darba ņēmējiem, gan pastāvīgiem darba ņēmējiem, ja vien atšķirīgi darba stāža kritēriji nav objektīvi pamatoti.”

B. Itālijas tiesības

11. Itālijas Konstitūcijas 106. pantā ir ietverti pamatnoteikumi par piekļuvi tiesneša amatam:

“Tiesnešus ieceļ konkursa kārtībā.

Likums par tiesu iekārtu var atļaut iecelt, arī ievēlēt, goda tiesnešus visām funkcijām, kuras piešķirtas atsevišķiem tiesnešiem.

[..]”

12. 1991. gada 21. novembra Likuma Nr. 374 par “miertiesas izveidi” 1. pantā ir ietverti pamatnoteikumi par miertiesneša statusu un pienākumiem:

“1. Tiek izveidota miertiesā, kas īsteno jurisdikciju civillietās un krimināllietās un kurai ir samierināšanas funkcija civillietās atbilstīgi šā likuma normām.

2. Miertiesneša amata pienākumus pilda goda tiesnesis, kurš pieder tiesu sistēmai [..]”

13. Saskaņā ar lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu sniegto informāciju, lai iegūtu piekļuvi šim amatam, Likumā Nr. 374 ir paredzēts konkurss, kas ir reglamentēts 4., 4.a un 5. pantā un notiek trijos posmos: a) sākotnējās kvalifikācijas noteikšana, pamatojoties uz kvalifikāciju apstiprināšanai amatā uz pārbaudes laiku; b) sešu mēnešu pārbaudes laiks; c) galīgās kvalifikācijas noteikšana un iecelšana miertiesneša amatā pēc kvalifikācijas pārbaudēm, ko veic tieslietu padomes un *Consiglio Superiore della Magistratura* (Augstākā tieslietu padome, Itālija)⁵. Itālija norāda, ka pašu iecelšanu amatā veic tieslietu ministrs.

14. Itālija arī norāda, ka miertiesnešus iecel amatā uz četriem gadiem un šo laiku var pagarināt ne vairāk kā vēl uz četriem gadiem. Šī informācija, domājams, pamatojas uz 2017. gada 13. jūlija *Decreto legislativo* [Leģislatīvā dekrēta] Nr. 116 18. panta 1. un 2. punktu. Iepriekšējā tiesiskajā regulējumā, šķiet, bija atļauts ilgāks darbības laiks.

15. Prasītājas kā miertiesneses jurisdikcija krimināllietās ir noteikta 2000. gada 28. augusta *Decreto legislativo Nr. 274/2000* “*Disposizioni sulla competenza penale del giudice di pace*” (Leģislatīvais dekrēts Nr. 274/2000 par miertiesu jurisdikciju krimināllietās) un Kriminālkodeksā. Leģislatīvā dekrēta Nr. 274/2000 4. pantā tostarp ir paredzēta miertiesneša materiālā jurisdikcija lietās par konkrētiem Kriminālkodeksā paredzētiem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī par konkrētiem noziedzīgiem nodarījumiem vai to mēģinājumiem un pārkāpumiem, kas ir norādīti dažos speciālajos likumos. Turklāt miertiesnesis ir kompetents izskatīt arī lietas par konkrētiem ar migrāciju saistītiem noziedzīgiem nodarījumiem, kā arī pārbaudīt konkrētus pasākumus ārvalstnieku tiesību jomā.

16. Saskaņā ar lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu sniegto informāciju miertiesnešu darba samaksu veido vairākas sastāvdaļas. Katru mēnesi, kurā tie pilda miertiesneša amata pienākumus, viņi saņem pamatsummu 258,63 EUR apmērā. Papildus viņi saņem maksājumus par tiesas sēžu dienām un par pabeigtajām lietām. Tomēr tiesas atvaļinājuma laikā augustā miertiesneši nesaņem nekādu samaksu.

17. Šī atlīdzības sistēma atšķiras no profesionālajiem tiesnešiem piemērojamā regulējuma. Viņi saņem mēnešalgu un apmaksātu, 30 dienas ilgu ikgadējo atvaļinājumu.

18. Lai gan miertiesneši var veikt citu profesionālo darbību, tomēr konkrētas darbības viņiem ir aizliegtas. Piemēram, it īpaši viņi nevar praktizēt advokāta profesiju tās tiesas iecirknī, kurā viņi pilda savus amata pienākumus.

19. Saskaņā ar lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu sniegto informāciju uz Itālijas miertiesnešu atlīdzību attiecas tie paši nodokļi, kas uz citu darba ņēmēju atlīdzību. Sociālās iemaksas netiek iekasētas, taču miertiesnešiem nav arī attiecīga sociālā nodrošinājuma⁶.

20. Visbeidzot uz miertiesnešiem attiecas līdzīgas disciplinārās prasības kā uz profesionālajiem tiesnešiem. Tās īsteno *Consiglio Superiore della Magistratura* (Augstākā tieslietu padome) kopā ar tieslietu ministru.

5 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 85. punkts.

6 Šajā ziņā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 102. punkts.

III. Fakti un lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

21. Prasītāja pamatlietā (turpmāk tekstā – “prasītāja”) pilda miertiesneses amata pienākumus kopš 2002. gada 26. marta.

22. Iesniedzējtiesa norāda, ka laikā no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam prasītāja kā krimināllietu tiesnese ir pasludinājusi 478 spriedumus un 1326 rīkojumus par lietas izbeigšanu. Turklāt katru nedēļu viņa ir vadījusi divas tiesas sēdes, izņemot atvaļinājuma laiku 2018. gada augustā.

23. 2018. gada 8. oktobrī prasītāja iesniedza pieteikumu *Giudice di pace di Bologna* (Boloņas miertiesā, Itālija) ar lūgumu izdot maksājuma rīkojumu, kurā tiek prasīts piespriest Itālijas valdībai samaksāt viņai atlīdzību par 2018. gada augustu, pamatojoties uz prasību par valsts atbildību. Viņa prasa 4500 EUR, kas atbilst profesionālā tiesneša ar 14 gadu darba stāžu darba samaksai, vai pakārtoti vismaz summu, kas atbilst viņa neto mēnešalgai par 2018. gada jūliju 3039,76 EUR apmērā.

24. Minēto summu prasītāja pieprasīja kā kompensāciju par kaitējumu, kas radies, Itālijas valstij acīmredzami neizpildot Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 2. klauzulas un 4. klauzulas 1., 2. un 4. punktu kopsakarā ar Direktīvas 2003/88/EK 1. panta 3. punktu un 7. pantu, kā arī ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. panta 2. punktu.

25. Saistībā ar minēto lietu Boloņas miertiesā vispirms uzdeva Tiesai piecus jautājumus⁷, taču vēlāk divus jautājumus atsaucā. Līdz ar to ir palikuši šādi trīs jautājumi:

- “1) Vai miertiesnesis kā iesniedzējtiesā ietilpst tādas vispārējas Eiropas tiesas jēdzienā, kam ir kompetence iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu, kaut arī valsts tiesiskajā regulējumā viņa nodarbinātības nestabilitātes dēļ – lai gan šis miertiesnesis, būdams iekļauts valsts tiesu sistēmā, veic tādas pašas tiesas spriešanas funkcijas kā profesionālie tiesneši, – viņam netiek atzīti darba nosacījumi, kas līdzvērtīgi profesionālo tiesnešu darba nosacījumiem, pārkāpjot vispārējas Eiropas tiesas neatkarības un objektivitātes garantijas, kas norādītas Tiesas 2006. gada 19. septembra spriedumā *Wilson* (C-506/04, EU:C:2006:587, 47.–53. punkts), 2018. gada 27. februāra spriedumā *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, (C-64/16, EU:C:2018:117, 32. un 41.–45. punkts) un 2018. gada 25. jūlija spriedumā *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 50.–54. punkts)?
- 2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir apstiprinoša, vai miertiesneses, prasītājas, dienesta darbība ietilpst jēdzienā “noteikta laika darba ņēmējs”, kas minēts Direktīvas 2003/88 1. panta 3. punktā un 7. pantā kopsakarā ar Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku, kas ieviests ar Direktīvu 1999/70, 2. klauzulu un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. panta 2. punktu, kā Tiesā to interpretējusi 2012. gada 1. marta spriedumā *O'Brien* (C-393/10, EU:C:2012:110) un 2017. gada 29. novembra spriedumā *King*, (C-214/16, EU:C:2017:914), un, ja atbilde ir apstiprinoša, vai vispārējās jurisdikcijas tiesnesis vai profesionālais tiesnesis var tikt uzskatīts par pastāvīgo darba ņēmēju, kas salīdzināms ar “miertiesnesi”, noteikta laika darba ņēmēju, nolūkā piemērot Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku, kas ieviests ar Direktīvu 1999/70, 4. klauzulā minētos tādus pašus darba nosacījumus?
- 3) Ja atbilde uz pirmo un otro jautājumu ir apstiprinoša, vai Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pants kopsakarā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 267. pantu, ievērojot ES Tiesas judikatūru Itālijas valsts atbildības jomā par to, ka [tās] pēdējās instances tiesa acīmredzami ir pārkāpusi Kopienų tiesisko regulējumu, šādos spriedumos: 2003. gada 30. septembra spriedums *Kobler*, (C-224/01, EU:C:2003:513), 2006. gada 13. jūnija spriedums *Traghetti del Mediterraneo* (C-173/03, EU:C:2006:391) un 2011. gada 24. novembra spriedums Komisija/Itālija (C-379/10, nav

⁷ OV 2019, C 25, 19. lpp.

publicēts, EU:C:2011:775), ir pretrunā 1988. gada 13. aprīļa Likuma Nr. 117 par tiesnešu civiltiesisko atbildību 2. panta 3. un 3.*bis* punktam, kas paredz tiesas atbildību pārkāpuma, kurš izdarīts ar nodomu, un nopietna pārkāpuma gadījumos, “ja tiek acīmredzami pārkāpts likums, kā arī Eiropas Savienības tiesības”, un kas liek valsts tiesai izvēlēties – un jebkura izvēle būs pamats civiltiesiskajai un disciplinārajai atbildībai attiecībā pret valsti lietās, kurās būtisks dalībnieks ir tā pati valsts pārvalde, it īpaši, kad lietu skatošais tiesnesis ir miertiesnesis, kurš strādā noteikta laika darbu bez faktiskas juridiskā, finansiālā un sociālā rakstura tiesību aizsardzības, – kā aplūkojamajā gadījumā, vai pārkāpt valsts tiesību normu, nepiemērojot to un piemērojot Eiropas Savienības tiesības, kā tās interpretējusi Tiesa, vai savukārt pārkāpt Eiropas Savienības tiesības, piemērojot valsts tiesību normas, kuras liedz atzīt [tiesību] efektīvu aizsardzību un ir pretrunā Direktīvas 2003/88 1. panta 3. punktam un 7. pantam, Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku, kas ieviests ar Direktīvu 1999/70, 2. un 4. klauzulai un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 31. panta 2. punktam?”

26. Prasītāja, Itālijas Republika un Eiropas Komisija ir sniegušas rakstveida apsvērumus un 2019. gada 28. novembra tiesas sēdē sniedza mutvārdu paskaidrojumus.

IV. Juridiskais vērtējums

27. Vispirms es izvērtēšu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, jau pievēršoties pirmajam jautājumam. Pēc tam es atbildēšu uz otro un trešo jautājumu.

A. Pieņemamība

28. Gan Itālija, gan Komisija apšaubā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, turklāt šīs šaubas pārklājas ar miertiesas pirmo jautājumu.

1. Nepieciešamība lūgt prejudiciālu nolēmumu

29. Vispirms Komisija apgalvo, ka iesniedzējtiesa pati norāda, ka lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu nav nepieciešams. Tomēr tā neņem vērā, ka minētajā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu sadaļā⁸ ir atspoguļota tikai prasītājas argumentācija.

30. Komisija arī uzskata, ka iesniedzējtiesa pietiekami neprecizē iemeslus, kuru dēļ ir nepieciešams Tiesas nolēmums. Līdz ar to tā atsaucas uz Tiesas Reglamenta 94. panta c) punkta pārkāpumu. Saskaņā ar minēto tiesību normu lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu tiek izklāstīti iemesli, kas likuši iesniedzējtiesai šaubīties par konkrētu Savienības tiesību normu interpretāciju, kā arī saikne, ko tā konstatējusi starp šīm tiesību normām un pamatlietai piemērojamajiem valsts tiesību aktiem. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu neesot atbilstīgs šīm prasībām.

31. Tomēr ir jāatgādina, ka uz jautājumiem par Savienības tiesībām attiecas atbilstības pieņēmums. Tiesa var atteikties lemt par valsts tiesas uzdotu jautājumu tikai tad, ja ir acīmredzams, ka lūgtajai Savienības tiesību interpretācijai nav nekādas saistības ar pamatlietas faktisko situāciju vai tās priekšmetu, vai arī gadījumos, kad izvirzītā problēma ir hipotētiska vai kad Tiesai nav zināmi faktiskie vai tiesiskie apstākļi, kas nepieciešami, lai sniegtu noderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem⁹.

⁸ Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 22. punkts.

⁹ Spriedumi, 2010. gada 22. jūnijs, *Melki un Abdeli* (C-188/10 un C-189/10, EU:C:2010:363, 27. punkts), 2013. gada 19. decembris, *Fish Legal un Shirley* (C-279/12, EU:C:2013:853, 30. punkts), 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c. (C-621/18, EU:C:2018:999, 27. punkts), un 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982, 98. punkts).

32. Atbilstoši šiem kritērijiem otrais jautājums ir būtisks lietas izspriešanai, jo tas attiecas uz strīda būtību valsts tiesā. Proti, lai izlemtu, vai prasītāja var prasīt zaudējumu atlīdzību saistībā ar atteikumu piešķirt apmaksātu atvaļinājumu, ir jānoskaidro, vai Itālijas miertiesneši ir darba ņēmēji Darba laika direktīvas izpratnē.

33. Darba laika direktīvas 7. pantā ir paredzēts tikai vismaz četru nedēļu ikgadējais atvaļinājums, savukārt 2018. gada augustā ir papildu darba dienas. Turklāt no Darba laika direktīvas neizriet, ka Itālijas miertiesnešiem ir jāmaksā par atvaļinājuma laiku, kā tas ir profesionālajiem tiesnešiem. Tāpēc ir arī jānoskaidro, vai Pamatnolīgumā par darbu uz noteiktu laiku ietvertais nediskriminācijas princips paredz, ka Itālijas miertiesnešiem ir jāpiešķir tikpat dienu ilgs atvaļinājums, cik Itālijas profesionālajiem tiesnešiem, maksājot viņiem par atvaļinājumu tādu pašu samaksu.

34. Tas, ka, *Consiglio Superiore della Magistratura* (Augstākā tieslietu padome) un pašas iesniedzējtiesas skatījumā, miertiesneši neapšaubāmi ir darba ņēmēji, pretēji Komisijas viedoklim nenozīmē, ka otrais jautājums nav nozīmīgs lietas izspriešanā. Tas tādēļ, ka saskaņā ar lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu sniegto informāciju *Corte di Cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) un *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija), kas šajā jautājumā ir pēdējās instances tiesas, noraida iespēju atzīt miertiesnešiem darba ņēmēju statusu vai attiekties pret viņiem kā pret profesionālajiem tiesnešiem¹⁰. Turklāt runa ir par Savienības tiesību jēdzienu, kas ir jāinterpretē autonomi¹¹. Tādējādi ir vajadzīga atbilde uz uzdoto jautājumu.

35. Turklāt pirmais jautājums par valsts tiesas tiesībām lūgt prejudiciālu nolēmumu un tās neatkarības apšaubīšanu ir nozīmīgs, lai papildus izvērtētu lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību, jo šis jautājums ir cieši saistīts ar Itālijas un Komisijas iebildumiem par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību. Turklāt atbilstoši sadarbības garam, kas valda attiecībās starp valsts tiesām un Tiesu, šaubu gadījumos ir jāsniedz atbildes uz jautājumiem par valsts tiesu tiesībām lūgt prejudiciālu nolēmumu, ja tie ir saistīti ar izskatāmajām lietām¹².

36. Visgrūtāk ir novērtēt trešā jautājuma atbilstību. Uzdodot šo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas zināt, vai Itālijas tiesiskais regulējums par tiesneša personisko atbildību par nodomu vai rupju nolaidību “acīmredzama likuma vai Savienības tiesību pārkāpuma gadījumā” ir saderīgs ar Savienības tiesību prasībām.

37. Šim jautājumam nav tiešas nozīmes pamatlīetas izspriešanai, jo tas neattiecas uz tiesnešu personisko atbildību. Tomēr tam ir netieša nozīme, jo iesniedzējtiesa to saprot tādējādi, ka tiesnesim ir jāuzņemas personiska atbildība pret valsti, ja viņš piemēro valsts tiesību normas, kas nav saderīgas ar Savienības tiesībām, kā arī tad, ja viņš piemēro Savienības tiesības un tāpēc nepiemēro valsts tiesību normas. Šāda dilemma varētu traucēt tiesai garantēt prasītājai efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Tādējādi arī šis jautājums ir nozīmīgs lietas izspriešanai.

10 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 14. punktā it īpaši ir minēts *Consiglio di Stato* (Valsts padome) spriedums, 2017. gada 18. jūlijs (Nr. 3556), kā arī *Corte di Cassazione* (Kasācijas tiesa) spriedumi, 2017. gada 31. maijs (Nr. 13721, ECLI:IT:CASS:2017:13721CIV), 2017. gada 16. novembris (Nr. 27198, ECLI:IT:CASS:2017:27198CIV) un 2018. gada 4. janvāris (Nr. 99, ECLI:IT:CASS:2018:99CIV).

11 Spriedumi, 2010. gada 14. oktobris, *Union syndicale Solidaires Isère* (C-428/09, EU:C:2010:612, 28. punkts), un 2018. gada 20. novembris, *Sindicatul Familia Constanța* u.c. (C-147/17, EU:C:2018:926, 41. punkts).

12 Spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723, 68.–70. punkts).

2. Iesniedzējtiesas neatkarība kā tiesību lūgt prejudiciālu nolēmumu nosacījums

38. Principā Tiesa jau ir atzinusi Itālijas miertiesnešu tiesības lūgt tās prejudiciālu nolēmumu un līdz ar to viņu kā “tiesas” statusu LESD 26. panta izpratnē¹³. Tomēr gan Komisija un Itālija, gan pats lūguma iesniedzējs miertiesnesis pauž šaubas par tā miertiesneša neatkarību, kurš šajā lietā lūdz Tiesas prejudiciālu nolēmumu.

39. Lai gan šīs šaubas mani nepārlicina, tomēr tās ir jāizvērtē.

40. Vispirms ir jākonstatē, ka neatkarība ir viena no prasībām, ko Tiesa pastāvīgajā judikatūrā izvirza “tiesai” LESD 267. panta izpratnē¹⁴.

41. Valstu tiesu neatkarība ir īpaši būtiska pienācīgai tiesu iestāžu sadarbības sistēmas darbībai. Tādēļ to iestāžu tiesības lūgt prejudiciālu nolēmumu, kuras piemēro Savienības tiesības, Tiesas skatījumā, ir atkarīgas tostarp no to neatkarības¹⁵.

42. Atbilstoši judikatūrai iesniedzējtiesas neatkarības prasība ietver divus aspektus – objektīvo “ārējo” neatkarību un subjektīvo “iekšējo” neatkarību.

a) Objektīvā neatkarība

43. Objektīvā neatkarība paredz, ka tiesa savas funkcijas pilda pilnīgi autonomi, nebūdama nekādās pakļautības attiecībās ne ar vienu un nesaņemdamā rīkojumus vai norādījumus ne no viena¹⁶. Tādējādi tā ir aizsargāta pret ārēju iejaukšanos vai spiedienu, kas varētu apdraudēt tās locekļu pieņemtā nolēmuma neatkarību, izskatot tiem uzticētos strīdus¹⁷.

44. Pirmajā jautājumā iesniedzējtiesa apšaubā pati savu objektīvo neatkarību, kas ir saistīta ar Itālijas miertiesnešu darba nosacījumiem. Konkrētāk, it īpaši runa ir par miertiesnešu atlīdzību, tostarp tiesībām uz apmaksātu atvaļinājumu, kā arī uz viņu darbības ilguma ierobežošanu līdz četriem gadiem ar iespēju to pagarināt vēl uz četriem gadiem.

45. Patiesībā, novērtējot tiesu objektīvo neatkarību, tiesnešu atlīdzībai un viņu darbības ierobežošanai ir nozīme, it īpaši ņemot vērā Tiesas jaunāko judikatūru par tiesnešu darba samaksu Portugālē¹⁸ un par Polijas tiesu neatkarību¹⁹. Turklāt no judikatūras arī izriet, ka šādi interpretētā neatkarība ir iestādes tiesību lūgt prejudiciālu nolēmumu nosacījums LESD 267. panta izpratnē²⁰.

13 Skat., piemēram, spriedumu, 2010. gada 2. decembris, *Jakubowska* (C-225/09, EU:C:2010:729), un rīkojumus, 2012. gada 19. janvāris, *Patriciello* (C-496/10, nav publicēts, EU:C:2012:24), kā arī 2013. gada 21. marts, *Mbaye* (C-522/11, nav publicēts, EU:C:2013:190).

14 Spriedumi, 2011. gada 14. jūnijs, *Miles* u.c. (C-196/09, EU:C:2011:388, 37. punkts), 2014. gada 17. jūlijs, *Torresi* (C-58/13 un C-59/13, EU:C:2014:2088, 17. punkts), un 2017. gada 16. februāris, *Margarit Panicello* (C-503/15, EU:C:2017:126, 27. punkts). Pārējie kritēriji ir tādi – vai iestāde ir izveidota ar likumu, vai tā ir pastāvīga, vai tās pieņemtie nolēmumi ir saistoši, vai process tajā notiek atbilstoši sacikstes principam un vai tā piemēro tiesību normas.

15 Spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 43. punkts).

16 Spriedumi, 2014. gada 17. jūlijs, *Torresi* (C-58/13 un C-59/13, EU:C:2014:2088, 22. punkts), 2015. gada 6. oktobris, *Consorti Sanitari del Maresme* (C-203/14, EU:C:2015:664, 19. punkts), un 2017. gada 16. februāris, *Margarit Panicello* (C-503/15, EU:C:2017:126, 37. punkts).

17 Spriedumi, 2014. gada 9. oktobris, *TDC* (C-222/13, EU:C:2014:2265, 30. punkts), 2015. gada 6. oktobris, *Consorti Sanitari del Maresme* (C-203/14, EU:C:2015:664, 19. punkts), un 2017. gada 16. februāris, *Margarit Panicello* (C-503/15, EU:C:2017:126, 37. punkts).

18 Spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 43. un 45. punkts).

19 Spriedums, 2019. gada 24. jūnijs, Komisija/Polija (Augstākās tiesas neatkarība) (C-619/18, EU:C:2019:531, 45., 71. un 72. punkts, kā arī 108. un nākamie punkti).

20 Spriedums, 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117, 43. punkts).

46. Tomēr lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamība netiek apstrīdēta tikai tāpēc, ka pastāv šaubas par to, cik atbilstīga ir iesaistīto tiesnešu atlīdzība vai viņu amata pilnvaru laiks, vai tā iespējamās pagarināšanas kārtība. Līdzīgi kā jautājumā par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstību Tiesai drīzāk ir jāpieņem, ka dalībvalstu tiesas ir pietiekami objektīvi neatkarīgas. Šim pieņēmumam ir jāizriet jau no savstarpējas uzticēšanās dalībvalstu tiesu sistēmām²¹, un tā ir jāpārņem arī Tiesai.

47. Šādu pieņēmumu par iesniedzējtiesas objektīvo neatkarību var atspēkot, taču šajā lietā nekas neļauj secināt, ka būtu apdraudēta iesniedzējtiesas objektīvā neatkarība. Tas, ka par to neliecina arī trešais jautājums, tiks izklāstīts uz to sniegtajā atbildē²².

48. Tādējādi uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka *Giudice di pace di Bologna* (Boloņas miertiesa) ir tiesa LESD 267. panta izpratnē.

b) Subjektīvā neatkarība

49. Subjektīvā neatkarība ir saistīta ar objektivitātes jēdzienu un attiecas uz to, ka tiek saglabāta vienāda distance attiecībā uz lietas dalībniekiem un to attiecīgajām interesēm saistībā ar strīda priekšmetu. Šim aspektam ir vajadzīga objektivitāte un neieinteresētība lietas iznākumā, atskaitot tiesību normu stingru piemērošanu²³.

50. Itālija un Komisija apstrīd šo miertiesas, kas šajā lietā lūdz Tiesas prejudiciālu nolēmumu, iekšējo neatkarību. Proti, tā kā runa ir par miertiesnešu statusu un tiesībām, tā noteikti esot personiski ieinteresēta pamatlietas iznākumā.

51. Taču Tiesa jau ir sniegusi atbildes uz dažādiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu par tiesnešu statusu, neapšaubot iesniedzējtiesu neatkarību²⁴.

52. Tomēr šajā lietā ir apstākļi, kas sākotnēji varētu radīt šaubas par lūguma iesniedzējas miertiesas subjektīvo neatkarību. Itālijas un Komisijas argumenti ir vērsti uz to, ka prasītāja un par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbildīgā miertiesa ir ļaunprātīgi izmantojuši savu jurisdikciju izskatīt pamatlietu.

53. Vispirms Itālija un Komisija uzsver, ka izvirzīto prasījumu pamatā ir ar darba tiesībām saistīts strīds par to, vai miertiesneši ir darba ņēmēji. Agrākajos lūgumos sniegt prejudiciālu nolēmumu par Itālijas miertiesnešu darba nosacījumiem lūgumu iesniedzējas miertiesas ir skaidri atzinušas, ka tām nav jurisdikcijas izskatīt šādu strīdu. Tāpēc Tiesa ir noraidījusi šos lūgumus kā nepieņemamus²⁵.

54. Tomēr šajā lietā runa ir nevis par prasījumiem, kas izriet no darba tiesībām, bet gan par tiesībām prasīt valsts atbildību. Itālija un Komisija neapstrīd, ka miertiesām ir jurisdikcija izskatīt šādus prasījumus. Šis apstāklis atšķir šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu no 25. zemsvītras piezīmē minētajiem lūgumiem, kas tika atzīti par nepieņemamiem.

21 Skat. spriedumus, 2003. gada 11. februāris, *Gözütok un Brügge* (C-187/01 un C-385/01, EU:C:2003:87, 33. punkts), 2009. gada 10. februāris, *Allianz un Generali Assicurazioni Generali* (C-185/07, EU:C:2009:69, 30. punkts), un 2019. gada 5. septembris, AH u.c. (Nevainīguma prezumpcija) (C-377/18, EU:C:2019:670, 39. punkts), kā arī atzinumu 1/03 (Jaunā Lugāno konvencija), 2006. gada 7. februāris (EU:C:2006:81, 163. punkts), un atzinumu 2/13 (Savienības pievienošanās ECPAK), 2014. gada 18. decembris (EU:C:2014:2454, 168. punkts).

22 Turpmāk tekstā 113. un nākamie punkti.

23 Spriedumi, 2014. gada 9. oktobris, *TDC* (C-222/13, EU:C:2014:2265, 31. punkts), un 2017. gada 16. februāris, *Margarit Panicello* (C-503/15, EU:C:2017:126, 38. punkts).

24 Spriedumi, 2017. gada 13. jūnijs, *Florescu* u.c. (C-258/14, EU:C:2017:448, it īpaši 61. un nākamie punkti), 2018. gada 27. februāris, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses* (C-64/16, EU:C:2018:117), 2019. gada 7. februāris, *Escribano Vindel* (C-49/18, EU:C:2019:106), un 2019. gada 19. novembris, A. K. u.c. (Augstākās tiesas Disciplinārlietu palātas neatkarība) (C-585/18, C-624/18 un C-625/18, EU:C:2019:982).

25 Rikojumi, 2018. gada 6. septembris, *Di Girolamo* (C-472/17, nav publicēts, EU:C:2018:684, 30. punkts), kā arī 2019. gada 17. janvāris, *Rossi* u.c. (C-626/17, nav publicēts, EU:C:2019:28, 26. punkts), un *Cipollone* (C-600/17, nav publicēts, EU:C:2019:29, 26. punkts).

55. Turklāt Itālija apgalvo, ka miertiesas jurisdikcija ir balstīta uz prasītājas prasījumu pret Itālijas valsti sadalīšanu, kas saskaņā ar Itālijas tiesībām ir nepieļaujama. Ja viņa izvirzītu visus prasījumus, būtu pārsniegts miertiesām paredzētais prasības summas sliekšnis. Tādējādi viņai sava prasība būtu jāceļ vispārējās civillietu tiesās. Šo tiesu profesionālajiem tiesnešiem ar attiecīgo jurisdikciju nebūtu personiskas intereses attiecībā uz miertiesnešu statusu.

56. Tomēr Tiesai nav jāizvērtē, vai iesniedzējtiesas nolēmums ir atbilstīgs valsts tiesu iekārtas un procesuālajiem noteikumiem²⁶, kā īpaši par prasījumu sadalīšanas argumentiem tā jau ir nepārprotami atzinusi citās lietās²⁷. Drīzāk arī gadījumos, kad rodas šaubas par valsts procesuālo tiesību piemērošanu, Tiesai ir saistošs dalībvalsts iesniedzējtiesas nolēmums, ja vien tas nav atcelts, pamatojoties uz iespējamiem valsts tiesībās paredzētajiem tiesību aizsardzības līdzekļiem²⁸.

57. Runājot par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, ir jāpiebilst, ka šajā lūgumā iesaistītie valsts tiesneši prasa tikai uzsākt tiesvedību Tiesā. Savukārt Tiesa sniedz atbildi uz savu atbildību, tādējādi prejudiciālā nolēmuma tiesvedības rezultātu nevar ietekmēt iesniedzējtiesas iespējamā neobjektivitāte.

58. Tāpēc iespējamās šaubas par iesniedzējtiesas jurisdikciju un tās subjektīvo neatkarību vispirms būtu jāizsaka, izmantojot valsts tiesību aizsardzības līdzekļus.

59. Līdz ar to Itālijas un Komisijas šaubas par iesniedzējtiesas jurisdikciju izskatīt pamatlietu neliek apšaubīt tās tiesības lūgt Tiesas prejudiciālu nolēmumu.

3. Maksājuma rīkojuma procedūras izmantošana

60. Pārējie Itālijas un Komisijas iebildumi par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pieņemamību ir saistīti ar to, ka tiesvedība pamatlietā ir uzsākta kā maksājuma rīkojuma procedūra un ka pretējai pusei, Itālijas valstij, vēl nav bijusi iespēja izteikties šajā procedūrā.

61. No tā Komisija secina, ka tā nav procedūra, kas balstīta uz sacīkstes principu, kurš tomēr ir tādas tiesas pazīme, kurai ir tiesības lūgt prejudiciālu nolēmumu saskaņā ar LESD 267. pantu.

62. Parasti pretējās puses uzklaušīšana ir noderīga un ir arī jānodrošina, ievērojot tiesību tikt uzklaušītam principu. Tomēr Tiesa jau ir nospriedusi, ka Tiesas prejudiciālu nolēmumu var lūgt arī tiesvedībā, kurā nav sacīkstes²⁹, it īpaši Itālijas maksājuma rīkojuma procedūrā³⁰, pirms tam neuzklaušot pretējo pusi³¹. Drīzāk izšķirošā nozīme ir tam, vai iesniedzējtiesai ir jāpieņem nolēmums tiesvedībā, kuras noslēgumā paredzēts pieņemt lēmumu ar tiesas nolēmuma raksturu³². Tomēr šajā lietā tas tā nav.

26 Spriedumi, 1982. gada 14. janvāris, *Reina* (65/81, EU:C:1982:6, 7. punkts), 2000. gada 11. aprīlis, *Deliège* (C-51/96 un C-191/97, EU:C:2000:199, 29. punkts), 2015. gada 16. jūnijs, *Gauweiler* u.c. (C-62/14, EU:C:2015:400, 26. punkts), un 2018. gada 10. decembris, *Wightman* u.c. (C-621/18, EU:C:2018:999, 30. punkts).

27 Rīkojumi, 2018. gada 6. septembris, *Di Girolamo* (C-472/17, nav publicēts, EU:C:2018:684, 24. un 30. punkts), un 2019. gada 17. janvāris, *Rossi* u.c. (C-626/17, nav publicēts, EU:C:2019:28, 22. un 26. punkts).

28 Spriedumi, 1982. gada 14. janvāris, *Reina* (65/81, EU:C:1982:6, 7. punkts), 1993. gada 20. oktobris, *Balocchi* (C-10/92, EU:C:1993:846, 16. punkts), 1996. gada 11. jūlijs, *SFEI* u.c. (C-39/94, EU:C:1996:285, 24. punkts), un 2016. gada 7. jūlijs, *Genentech* (C-567/14, EU:C:2016:526, 23. punkts).

29 Spriedumi, 2006. gada 27. aprīlis, *Standesamt Stadt Niebüll* (C-96/04, EU:C:2006:254, 13. punkts), un 2009. gada 25. jūnijs, *Roda Golf & Beach Resort* (C-14/08, EU:C:2009:395, 33. punkts).

30 Spriedumi, 1971. gada 14. decembris, *Politi* (43/71, EU:C:1971:122, 4. un 5. punkts), un 1998. gada 18. jūnijs, *Corsica Ferries France* (C-266/96, EU:C:1998:306, 23. punkts).

31 Spriedumi, 1978. gada 28. jūnijs, *Simmenthal* (70/77, EU:C:1978:139, 10. un 11. punkts), 1993. gada 20. oktobris, *Balocchi* (C-10/92, EU:C:1993:846, 14. punkts), un 1994. gada 3. marts, *Eurico Italia* u.c. (C-332/92, C-333/92 un C-335/92, EU:C:1994:79, 11. punkts).

32 Spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723, 56. punkts).

B. Miertiesneša tiesības uz atvaļinājumu (otrais jautājums)

63. Lai noteiktu, vai un kādā apmērā prasītāja var prasīt zaudējumu atlīdzību saistībā ar atteikumu piešķirt apmaksātu atvaļinājumu, ir jānoskaidro, vai Itālijas miertiesneši ir darba ņēmēji Darba laika direktīvas izpratnē. Turklāt, tā kā augusts ir ilgāks nekā Darba laika direktīvas 7. pantā paredzētais vismaz četru nedēļu atvaļinājums, ir jāpārbauda, vai Pamatnolīgumā par darbu uz noteiktu laiku nostiprinātais nediskriminācijas princips paredz pienākumu piešķirt Itālijas miertiesnešiem tikpat atvaļinājuma dienu un tādu pašu samaksu par atvaļinājumu, cik Itālijas profesionālajiem tiesnešiem.

1. Darba laika direktīva

64. Saskaņā ar Darba laika direktīvas 7. panta 1. punktu dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai katram darba ņēmējam tiktu piešķirts apmaksāts ikgadējais, vismaz četras nedēļas ilgs atvaļinājums.

65. Tādējādi ir jānoskaidro, vai Darba laika direktīva ir piemērojama Itālijas miertiesnešiem (par to a) apakšnodaļā) un vai Itālijas miertiesneši ir darba ņēmēji minētās tiesību normas izpratnē (par to b) apakšnodaļā).

a) Darba laika direktīvas piemērošanas joma

66. Darba laika direktīvas 1. panta 3. punktā ir definēta tās piemērošanas joma, atsaucoties uz Direktīvas 89/391 2. pantu.

67. Saskaņā ar Direktīvas 89/391 2. panta 1. punktu šī direktīva ir piemērojama “visām valsts un privātas darbības nozarēm”.

68. Lai gan Itālijas miertiesas darbība nav skaidri norādīta minētajos piemēros, tomēr arī tā ir valsts darbības nozare. Tādējādi tā principā ietilpst abu direktīvu piemērošanas jomā.

69. No Direktīvas 89/391 2. panta 2. punkta pirmās daļas izriet, ka tā tomēr nav piemērojama, ja tā ir nenovēršamā pretrunā dažu valsts dienestu darbības īpatnībām, piemēram, bruņotajos spēkos vai policijā, vai kādā īpašā civilās aizsardzības dienestā.

70. Kritērijs, kas izmantots Direktīvas 89/391 2. panta 2. punkta pirmajā daļā, lai no šīs direktīvas piemērošanas jomas un – netieši – no Darba laika direktīvas piemērošanas jomas izslēgtu noteiktas darbības, ir balstīts nevis uz darba ņēmēju piederību pie kādas no šajā tiesību normā – to aplūkojot kopumā – norādītajām valsts dienesta nozarēm, bet gan vienīgi uz noteiktu īpašu uzdevumu, ko veic šajā normā minētajās nozarēs strādājošie darba ņēmēji, specifiku, kas pamato izņēmumu no šīs direktīvas noteikumiem, ņemot vērā absolūto nepieciešamību garantēt efektīvu sabiedrības aizsardzību³³.

71. Tomēr nav saskatāms neviens iemesls, lai Itālijas miertiesnešus kopumā izslēgtu no abu direktīvu piemērošanas jomas. It īpaši atvaļinājumu regulējumu bez liekiem sarežģījumiem acīmredzami varētu piemērot arī Itālijas miertiesnešiem, jo Itālijas profesionālajiem tiesnešiem ir apmaksāts atvaļinājums.

72. Lidz ar to Darba laika direktīva ir piemērojama Itālijas miertiesnešiem.

³³ Rikojums, 2005. gada 14. jūlijs, *Personalrat der Feuerwehr Hamburg* (C-52/04, EU:C:2005:467, 51. punkts), kā arī spriedumi, 2006. gada 12. janvāris, Komisija/Spānija (C-132/04, nav publicēts, EU:C:2006:18, 24. punkts), un 2018. gada 20. novembris, *Sindicatul Familia Constanța* u.c. (C-147/17, EU:C:2018:926, 55. punkts).

b) Darba ņēmēja jēdziens Darba laika direktīvā

73. Tādējādi ir jānoskaidro, vai Itālijas miertiesneši ir darba ņēmēji Darba laika direktīvas 7. panta izpratnē.

74. Darba laika direktīvas piemērošanas mērķiem “darba ņēmēja” jēdzienu nedrīkst interpretēt atšķirīgi saskaņā ar valstu tiesību sistēmām, bet tam ir autonoma nozīme atbilstoši Savienības tiesībām³⁴. Tāpēc – pretēji Itālijas valdības apgalvojumam – var nebūt nozīmes tam, ka saskaņā ar valsts tiesībām miertiesnešu darbība tiek uzskatīta par goda amatu.

75. Drīzāk Savienības tiesībās darba ņēmēja jēdziens tiek definēts saskaņā ar darba tiesiskās attiecības raksturojošiem objektīviem kritērijiem, ņemot vērā attiecīgo personu tiesības un pienākumus. Darba tiesisko attiecību būtiska iezīme ir tāda, ka persona noteiktu laiku sniedz pakalpojumus citai personai un atbilstoši tās norādījumiem, par to saņemot atlīdzību³⁵. Tomēr netiek ņemta vērā tik nebūtiska nodarbošanās, ka tai ir tikai margināls un papildu raksturs³⁶.

76. Iesniedzējtiesa ir norādījusi, ka prasītāja ir sniegusi ievērojamus pakalpojumus Itālijas tiesu sistēmai. Proti, kā krimināllietu tiesnese laikā no 2017. gada 1. jūlija līdz 2018. gada 30. jūnijam viņa esot pasludinājusi 478 spriedumus un pieņēmusi 1326 rīkojumus par lietas izbeigšanu. Turklāt viņa esot vadījusi divas tiesas sēdes nedēļā, izņemot atvaļinājuma laiku 2018. gada augustā. Par to viņa esot arī saņēmusi atlīdzību, kas 2018. gada jūlijā bija aptuveni 3000 EUR neto.

77. Tas, ka šo atlīdzību veidoja vairākas sastāvdaļas, pretēji Itālijas viedoklim nav pretrunā pieņēmumam par darba tiesiskajām attiecībām, jo Tiesa jau ir nospriedusi, kā šādos gadījumos ir jāaprēķina atvaļinājuma samaksa³⁷.

78. Pretējā gadījumā, ja samaksai būtu izdevumu kompensācijas vai kompensācijas par negūtiem ienākumiem raksturs, iespējams, būtu jāizvērtē atlīdzības nosacījums.

79. Tomēr šajā lietā tas ir izslēgts, jau ņemot vērā prasītājas darbības apjomu un ilgumu. Divas tiesas sēžu dienas nedēļā un aptuveni 1800 pabeigtas lietas gadā nedod iespēju veikt citu darbību, kuras izpeļņa varētu tikt aizstāta. Tāpēc samaksa nevar ietvert tikai izdevumu kompensāciju, bet tai ir jāsedz vismaz iztikas līdzekļi un jānodrošina miertiesnešu objektīvā neatkarība.

80. Šī nepieciešamība maksāt atlīdzību izriet arī no plašajiem noteikumiem par miertiesneša amata nesaderību ar konkrētu citu profesionālo darbību³⁸. Šie noteikumi praktiski izslēdz iespēju nopelnīt iztikas līdzekļus citādā veidā. It īpaši jurista kvalifikācijas dēļ, kas ir vajadzīga miertiesnešiem, radniecīgo advokāta darbību viņi nevar veikt vismaz tajā tiesas iecirknī, kurā viņi pilda sava amata pienākumus³⁹.

34 Spriedumi, 2010. gada 14. oktobris, *Union syndicale Solidaires Isère* (C-428/09, EU:C:2010:612, 28. punkts), un 2018. gada 20. novembris, *Sindicatul Familia Constanța* u.c. (C-147/17, EU:C:2018:926, 41. punkts).

35 Spriedumi, 2010. gada 14. oktobris, *Union syndicale Solidaires Isère* (C-428/09, EU:C:2010:612, 28. punkts), un 2018. gada 20. novembris, *Sindicatul Familia Constanța* u.c. (C-147/17, EU:C:2018:926, 41. punkts).

36 Spriedumi, 2012. gada 3. maijs, *Neidel* (C-337/10, EU:C:2012:263, 23. punkts), un 2015. gada 26. marts, *Fenoll* (C-316/13, EU:C:2015:200, 27. punkts).

37 Spriedumi, 2011. gada 15. septembris, *Williams* u.c. (C-155/10, EU:C:2011:588, 22.–29. punkts), un 2014. gada 22. maijs, *Lock* (C-539/12, EU:C:2014:351, 27.–34. punkts).

38 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 87. un 97. punkts.

39 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 87. punkts.

81. Turklāt lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir norādīts, ka Itālijas miertiesnešu atlīdzībai piemēro tādus pašus nodokļus kā citu darba ņēmēju atlīdzībai. Savukārt tam, ka netiek iekasētas sociālās iemaksas, šķiet pakārtota nozīme, it īpaši ņemot vērā, ka miertiesnešiem nav arī attiecīga sociālā nodrošinājuma⁴⁰.

82. Tomēr darba tiesiskās attiecības paredz pakļautības saiknes esamību starp darba ņēmēju un viņa darba devēju. Šādas saiknes esamība ir jāvērtē katrā konkrētā gadījumā atbilstoši visiem elementiem un apstākļiem, kas raksturo starp pusēm esošās attiecības⁴¹.

83. Tiesnešiem, pieņemot savus tiesas nolēmumus, protams, nav jāievēro nekādi norādījumi – tas nebūtu saderīgi ar viņiem vajadzīgo objektīvo neatkarību⁴². Tomēr tas neizslēdz iespēju uzskatīt viņus par darba ņēmējiem⁴³. Viņi ir ne tikai vispārīgi saistīti ar tiesībām, bet, ņemot vērā to darbību, uz viņiem attiecas arī īpaši pienākumi un pat norādījumi – piemēram, par tiesas sēžu vadīšanu konkrētās vietās vai konkrētos laikos. Attiecīgi Tiesa atzīst tiesnešus par darba ņēmējiem arī saistībā ar diskrimināciju pensionēšanās un pensijas jomā⁴⁴.

84. It īpaši uz Itālijas miertiesnešiem attiecas līdzīgas disciplinārās prasības kā uz profesionālajiem tiesnešiem. Tās nosaka *Consiglio Superiore della Magistratura* (Augstākā tieslietu padome) kopā ar tieslietu ministru⁴⁵.

85. Tomēr darba tiesiskās attiecības būtu jāizslēdz gadījumā, ja miertiesneši varētu brīvi lemt, kuras lietas viņi izskata. Tad viņi līdzīgi advokātiem lielā mērā brīvi varētu noteikt savas darbības apjomu un laiku. Turpretī nekādas ietekmes nebūtu tam, ja miertiesneši iepriekš varētu norādīt, ka konkrētā laikposmā viņi vēlas uzņemt mazāku skaitu lietu. Tādējādi tik ilgi, kamēr darbībai nav tikai margināls un papildu raksturs, runa vienmēr būtu par ārēji noteiktām darba tiesiskajām attiecībām. Tā kā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu un lietas dalībnieku argumentos nav norāžu par šo jautājumu, tas ir jāizvērtē valsts tiesai.

86. Ņemot vērā iepriekš minēto, Darba laika direktīvas 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka Itālijas miertiesnese, kuras atlīdzību veido neliela pamatsumma, kā arī maksājumi par pabeigtajām lietām un vadītajām tiesas sēdēm, ir jāuzskata par darba ņēmēju Darba laika direktīvas 7. panta izpratnē un tāpēc viņai ir tiesības uz apmaksātu ikgadējo, vismaz četras nedēļas ilgu atvaļinājumu, ja viņa pilda tiesneša amata pienākumus ievērojamā apjomā, pati nevar lemt par lietām, kas ir jāizskata, un uz viņu attiecas profesionālo tiesnešu disciplinārie pienākumi.

2. Pamatnolīgums par darbu uz noteiktu laiku

87. Katrā ziņā vēl ir jānoskaidro, vai papildus minimālajam atvaļinājumam saskaņā ar Darba laika direktīvas 7. pantu Itālijas miertiesnešiem ir tādas pašas tiesības uz apmaksātu atvaļinājumu un tādu pašu atvaļinājuma samaksu kā Itālijas profesionālajiem tiesnešiem. Šādas tiesības varētu izrietēt no Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 4. klauzulā paredzētā nediskriminācijas principa.

40 Šajā ziņā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 102. punkts.

41 Spriedumi, 2010. gada 14. oktobris, *Union syndicale Solidaires Isère* (C-428/09, EU:C:2010:612, 29. punkts), 2015. gada 26. marts, *Fenoll* (C-316/13, EU:C:2015:200, 29. punkts), un 2018. gada 20. novembris, *Sindicatul Familia Constanța* u.c. (C-147/17, EU:C:2018:926, 42. punkts).

42 Skat. spriedumu, 2012. gada 1. marts, *O'Brien* (C-393/10, EU:C:2012:110, 48. punkts), kā arī iepriekš 43. punktu.

43 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2012. gada 1. marts, *O'Brien* (C-393/10, EU:C:2012:110, 47. punkts).

44 Spriedums, 2019. gada 5. novembris, Komisija/Polija (Vispārējās jurisdikcijas tiesu neatkarība) (C-192/18, EU:C:2019:924, 61. punkts). Skat. arī spriedumu, 2012. gada 6. novembris, Komisija/Ungārija (C-286/12, EU:C:2012:687).

45 Lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu 90. un nākamie punkti.

a) Itālijas miertiesneši kā noteikta laika darba ņēmēji

88. Vispirms ir jāaplūko, vai Itālijas miertiesneši ir uzskatāmi par darba ņēmējiem arī Pamatnolīguma izpratnē vai arī vismaz attiecībā uz Pamatnolīgumu ir pamatots Itālijas viedoklis, ka runa ir par goda amatu.

89. Sākotnēji šķiet, ka šajā ziņā Itālija varētu pamatoties uz Pamatnolīguma 2. klauzulas 1. punkta formulējumu. Atbilstoši šai tiesību normai Pamatnolīgumu piemēro noteikta laika darba ņēmējiem, kuriem ir darba līgums vai darba tiesiskās attiecības saskaņā ar likumiem, kolektīvajiem līgumiem vai praksi *katrā dalībvalstī*. To varētu saprast tādējādi, ka Itālijas prakse kvalificēt miertiesneša darbību kā goda amatu izslēdz Pamatnolīguma piemērošanu.

90. Tomēr no šā formulējuma Tiesa ir secinājusi, ka Pamatnolīguma piemērošanas joma ir definēta plaši⁴⁶.

91. Tādējādi Pamatnolīguma 3. klauzulas 1. punktā izklāstītā “noteikta laika darba ņēmēju” jēdziena definīcija Pamatnolīguma izpratnē atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai ietver visus darba ņēmējus, nešķirojot viņus atkarībā no tā, vai viņu darba devējs ir publisko vai privāto tiesību subjekts, un neatkarīgi no tā, kā viņu līgums būtu kvalificējams saskaņā ar valsts tiesībām⁴⁷.

92. Šajā secinājumā Tiesa it īpaši balstās uz vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminācijas principu, kas ir daļa no Savienības tiesību vispārējiem principiem, nozīmi. Tāpēc noteikumi, kas paredzēti, lai noteikta laika darba ņēmējiem nodrošinātu tādas pašas priekšrocības, kādas ir paredzētas salīdzināmiem pastāvīgajiem darba ņēmējiem, izņemot gadījumus, kad atšķirīgu attieksmi pamato objektīvi iemesli, ir jāatzīst par vispārpiemērojamiem. Tās ir Kopienas sociālo tiesību normas ar īpašu nozīmi, kas ir jāpiemēro katram darba ņēmējam kā minimālās aizsardzības prasības⁴⁸.

93. Saglabājot dalībvalstīm iespēju pēc saviem ieskatiem atsevišķām personu kategorijām nepiemērot Savienības tiesību instrumentos paredzēto aizsardzību, tiktu būtiski apdraudēta Pamatnolīguma lietderīgā iedarbība un vienveidīga piemērošana dalībvalstīs⁴⁹. Tāpēc Tiesa atteicās atzīt, ka konkrētas darba ņēmēju kategorijas, piemēram, palīgdarbinieki⁵⁰ vai “štata darbinieki”⁵¹, ir jāizslēdz no Pamatnolīguma piemērošanas jomas.

94. Drīzāk Pamatnolīgumu piemēro visiem darba ņēmējiem, kuri sniedz pakalpojumus par atlīdzību atbilstoši uz noteiktu laiku nodibinātām darba tiesiskajām attiecībām, kas viņus saista ar darba devēju⁵².

95. Kā jau tika norādīts, Itālijas miertiesnešiem ir darba tiesiskās attiecības ar Tieslietu ministriju⁵³. To izbeigšanos nosaka tas, ka viņus iecel uz četriem gadiem un pašlaik atkārtota iecelšana ir iespējama vēl tikai vienreiz. Savukārt prasītāja jau ir bijusi miertiesnese vairāk nekā septiņpadsmit gadus, tomēr arī viņas darbības pamatā ir bijusi iecelšana amatā uz noteiktu laiku.

46 Spriedumi, 2006. gada 4. jūlijs, *Adeneler* u.c. (C-212/04, EU:C:2006:443, 56. punkts), un 2015. gada 9. jūlijs, *Regojo Dans* (C-177/14, EU:C:2015:450, 30. punkts).

47 Spriedumi, 2006. gada 4. jūlijs, *Adeneler* u.c. (C-212/04, EU:C:2006:443, 56. punkts), un 2015. gada 9. jūlijs, *Regojo Dans* (C-177/14, EU:C:2015:450, 31. punkts).

48 Spriedumi, 2007. gada 13. septembris, *Del Cerro Alonso* (C-307/05, EU:C:2007:509, 27. punkts), un 2015. gada 9. jūlijs, *Regojo Dans* (C-177/14, EU:C:2015:450, 32. punkts).

49 Spriedumi, 2007. gada 13. septembris, *Del Cerro Alonso* (C-307/05, EU:C:2007:509, 29. punkts), un 2015. gada 9. jūlijs, *Regojo Dans* (C-177/14, EU:C:2015:450, 34. punkts).

50 Spriedums, 2015. gada 9. jūlijs, *Regojo Dans* (C-177/14, EU:C:2015:450, 34. punkts).

51 Spriedums, 2007. gada 13. septembris, *Del Cerro Alonso* (C-307/05, EU:C:2007:509, 29. punkts).

52 Spriedumi, 2007. gada 13. septembris, *Del Cerro Alonso* (C-307/05, EU:C:2007:509, 28. punkts), un 2015. gada 9. jūlijs, *Regojo Dans* (C-177/14, EU:C:2015:450, 33. punkts).

53 Skat. iepriekš 73.-86. punktu.

96. Tāpēc Itālijas miertiesneši ir darba ņēmēji Pamatnolīguma izpratnē, katrā ziņā tad, ja viņi veic līdzīga apjoma darbu kā prasītāja.

b) Miertiesnešu un profesionālo tiesnešu atšķirīgie darba nosacījumi

97. Attiecīgi ir jāpārbauda, vai ir pieļaujamas Itālijas miertiesnešu un profesionālo tiesnešu darba nosacījumu atšķirības, it īpaši attiecībā uz viņu tiesībām uz atvaļinājumu un atlīdzību.

98. Pamatnolīguma 4. klauzulas 1. punktā ir noteikts aizliegums paredzēt mazāk izdevīgākus darba nosacījumus noteikta laika darba ņēmējiem par tiem, kas ir salīdzināmiem pastāvīgajiem darba ņēmējiem, tikai tādēļ, ka ar viņiem ir darba līgums vai darba tiesiskās attiecības uz noteiktu laiku, ja vien atšķirīgai attieksmei nav objektīva pamata.

99. Apsvērumu, kas iesniedzējtiesai ir jāizdara par noteikta laika darba ņēmēju un pastāvīgo darba ņēmēju salīdzināmību, pamatā atbilstoši Pamatnolīguma 3. klauzulas 2. punkta pirmajā daļā definētajam jēdzienam “salīdzināmais pastāvīgais darba ņēmējs” ir jābūt tam, vai tie abi veic tādu pašu vai līdzīgu darbu. Tas ir jānoskaidro, pamatojoties uz tādu faktoru kopumu kā darba raksturs, prasības attiecībā uz izglītību un darba nosacījumi⁵⁴.

100. Sākotnēji šķiet, ka Itālijas miertiesneši un profesionālie tiesneši veic līdzīgu darbu, proti, pilda tiesneša amata pienākumus. Nav norādīts uz atšķirībām izglītības ziņā. Tomēr varētu atšķirties izskatīto lietu nozīme un sarežģītība. Saskaņā ar Itālijas Konstitūcijas 106. panta 2. punktu miertiesneši var strādāt tikai vienpersoniski un līdz ar to ne koleģiālās tiesās. Turklāt miertiesneši pirmajā instancē izskata mazāk svarīgas lietas, kamēr profesionālie tiesneši augstākas instances tiesās izskata nozīmīgākas lietas.

101. Tāpat būtiski atšķiras arī piekļuve tiesneša amatam. Itālijas profesionālos tiesnešus ieceļ amatā, pamatojoties uz oficiālu konkursu, proti, dažādu kvalificētu pretendentu konkursu ar īpašiem pārbaudījumiem. Savukārt miertiesnešu iecelšanai amatā šāds konkurss nav vajadzīgs, bet tā notiek, pamatojoties uz viņu grādiem, proti, profesionālo kvalifikāciju. Tomēr Tiesa šādai atlases atšķirībai – katrā ziņā attiecībā uz vidusskolu skolotāju profesionālās pieredzes atzišanu – nav piešķirusi nekādu nozīmi⁵⁵.

102. Tomēr nevar izslēgt, ka darba ņēmēju atlases metode pamato atšķirības attiecībā uz citiem darba nosacījumiem, piemēram, darba raksturu, atlīdzību vai karjeras iespējām.

103. Tādēļ Tiesas spriedums par vidusskolas skolotāju profesionālās pieredzes atzišanu apstiprina manu viedokli, ka ir būtiski, vai noteikta laika darba ņēmēji un pastāvīgie darba ņēmēji atrodas salīdzināmā situācijā arī un tieši *attiecībā uz strīdīgo darba nosacījumu*⁵⁶.

104. Tāpat kā citos gadījumos, izvērtējot diskrimināciju, situāciju salīdzināmība ir jānosaka un jānovērtē, it īpaši ņemot vērā tostarp tiesību akta, ar ko attiecīgā atšķirība tiek ieviesta, priekšmetu un mērķi; turklāt ir jāievēro tās tiesību nozares principi un mērķi, kurā ietilpst šis tiesību akts⁵⁷.

54 Spriedumi, 2011. gada 8. septembris, *Rosado Santana* (C-177/10, EU:C:2011:557, 66. punkts), un 2014. gada 13. marts, *Nierodzik* (C-38/13, EU:C:2014:152, 31. punkts), kā arī rīkojumi, 2011. gada 18. marts, *Montoya Medina* (C-273/10, nav publicēts, EU:C:2011:167, 37. punkts), un 2017. gada 9. februāris, *Rodrigo Sanz* (C-443/16, EU:C:2017:109, 38. punkts); tāda pašā nozīmē jau minētais spriedums, 1995. gada 31. maijs, *Royal Copenhagen* (C-400/93, EU:C:1995:155, 33. punkts).

55 Spriedums, 2018. gada 20. septembris, *Motter* (C-466/17, EU:C:2018:758, 33. un 34. punkts).

56 Mani secinājumi lietās *Montero Mateos* (C-677/16, EU:C:2017:1021, 44. punkts), *Grupo Norte Facility* (C-574/16, EU:C:2017:1022, 49. punkts), un *Vernaza Ayovi* (C-96/17, EU:C:2018:43, 71. punkts).

57 Spriedumi, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique et Lorraine u.c.* (C-127/07, EU:C:2008:728, 26. punkts), 2013. gada 11. jūlijs, *Ziegler* /Komisija (C-439/11 P, EU:C:2013:513, 167. punkts), un 2017. gada 26. jūlijs, *Persidera* (C-112/16, EU:C:2017:597, 46. punkts).

105. Līdz ar to par kritēriju, kas ir jāizmanto, salīdzinot dažādos darba devēja pabalstus, uz kuriem atbilstoši darba līgumam vai likumam ir tiesības noteikta laika darba ņēmējiem, no vienas puses, un pastāvīgajiem darba ņēmējiem, no otras puses, noteikti ir jāuzskata arī faktiskā un tiesiskā situācija, kādā ir paredzēta attiecīgo darba devēja pabalstu pieprasīšana⁵⁸.

106. Ņemot vērā šos apsvērumus, situācijas attiecībā uz tiesību uz atvaļinājumu ilgumu ir salīdzināmas. Tā kā Itālijas miertiesnešu darbība ir līdzīga profesionālo tiesnešu darbībai, viņiem ir līdzīgas vajadzības atpūsties un izmantot savu brīvo laiku.

107. Nav arī saskatāms neviens objektīvs iemesls, kas šajā ziņā attaisnotu Itālijas miertiesnešu nelabvēlīgāku situāciju salīdzinājumā ar profesionālajiem tiesnešiem.

108. Savukārt attiecībā uz samaksas apmēru atvaļinājuma laikā abas kategorijas nav salīdzināmas, jo abu kategoriju tiesnešu darbība tiek atalgota atšķirīgi. Itālijas profesionālie tiesneši saņem fiksētu darba samaksu, kamēr miertiesnešu darba samaksu veido ikmēneša pamatsumma un papildu maksājumi par tiesas sēžu dienām un pabeigtajām lietām. Tomēr, ja Tiesa uzskatīs viņu situācijas par salīdzināmām, šis atšķirīgais atlīdzības veids būtu vismaz viens objektīvs iemesls atšķirīgai attieksmei starp Itālijas miertiesnešiem un profesionālajiem tiesnešiem atvaļinājuma samaksas aprēķināšanā.

109. Tātad Itālijas miertiesnešu atvaļinājuma samaksas aprēķinā nevar izmantot profesionālo tiesnešu darba samaksu. Drīzāk šīs samaksas aprēķina pamatā ir jābūt miertiesneša parastajai atlīdzībai ārpus atvaļinājuma laika⁵⁹.

110. Ja Tiesa uzskatīs šo lietu par iemeslu izvērtēt arī atšķirīgās samaksas Itālijas miertiesnešiem un profesionālajiem tiesnešiem saderīgumu ar Pamatnolīguma 4. klauzulu, īsumā vēlos piebilst, ka saskaņā ar pieejamo informāciju attiecībā uz atlīdzību, manuprāt, Itālijas miertiesnešu un profesionālo tiesnešu situācijas nav salīdzināmas.

111. Šajā salīdzinājumā izšķirošu nozīmi iegūst piekļuve tiesneša amatam un atšķirīgais izskatīto lietu raksturs. Oficiālai atlases procedūrai ar īpašiem pārbaudījumiem raksturīgā vislabāko kandidātu izvēle un ar to saistītās karjeras iespējas ļauj pieņemt, ka, lai gan ir līdzīgas prasības attiecībā uz izglītību, profesionālie tiesneši ir labāk kvalificēti nekā miertiesneši. Pat ja ir tā, ka miertiesneši pirmajā instancē izskata mazāk svarīgas lietas, kamēr profesionālie tiesneši strādā augstākas instances tiesās un izskata nozīmīgākas lietas, attiecībā uz atlīdzību abas kategorijas ir grūti salīdzināmas; bet vismaz atlīdzības atšķirības ir pamatotas.

c) Starpsecinājumi

112. Tādējādi šāda miertiesnese, kura ir iecelta amatā tikai uz noteiktu laiku, attiecībā uz apmaksāta ikgadējā atvaļinājuma ilgumu ir salīdzināma ar Itālijas profesionālajiem tiesnešiem, tāpēc saskaņā ar Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 4. klauzulu viņa var pieprasīt tikpat ilgu atvaļinājumu, kāds ir profesionālajiem tiesnešiem. Atlīdzība atvaļinājuma laikā ir jāaprēķina, ņemot vērā viņas parasto atlīdzību, kas tiek saņemta viņas kā tiesneses darbības laikā.

58 Šajā nozīmē spriedums, 2013. gada 12. decembris, *Carratù* (C-361/12, EU:C:2013:830, 44. un 45. punkts), kā arī 2018. gada 5. jūnijs, *Montero Mateos* (C-677/16, EU:C:2018:393, 59. punkts).

59 Šajā ziņā skat. pierādījumus 37. zemsvītras piezīmē un 2015. gada 11. novembra spriedumu *Greenfield* (C-219/14, EU:C:2015:745, 54.–56. punkts).

C. Itālijas tiesnešu atbildības riski (trešais jautājums)

113. Uzdodot trešo jautājumu, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot, vai tas, ka valsts tiesībās ir paredzēta lietu izskatošā tiesneša personiskā atbildība par nodomu vai rupju nolaidību “acīmredzama likuma vai Savienības tiesību pārkāpuma gadījumā”, atbilst Savienības tiesību prasībām. Tās skatījumā, šis tiesiskais regulējums nozīmē, ka viņa atbildība iestājas tad, ja viņš piemēro valsts tiesības, pārkāpjot Savienības tiesības, kā arī tad, ja viņš piemēro prioritāras Savienības tiesības, nepiemērojot valsts tiesības.

114. No Savienības tiesību viedokļa šajā ziņā ir jāsecina, ka piedraudēšana ar sodu par Savienības tiesību piemērošanu, vienlaicīgi nepiemērojot nesaderīgas valsts tiesības, būtu pretrunā Savienības tiesību pārkāpumam, lojālas sadarbības principam atbilstoši LES 4. panta 3. punktam un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā atbilstoši Hartas 47. pantam. Vienlaikus būtu apšaubāmi, vai, ņemot vērā iespējamo atbildību par Savienības tiesību prioritāru piemērošanu, tiesnesis vēl varētu neatkarīgi piemērot šīs tiesības.

115. Tādējādi tiesiskais regulējums par tiesneša personisko atbildību par nodomu vai rupju nolaidību “acīmredzama likuma vai Savienības tiesību pārkāpuma gadījumā” ir jāinterpretē tādējādi, ka prioritāro Savienības tiesību piemērošana nav pamats tiesneša atbildībai. Tāda principā ir atbilstošo tiesību normu interpretācija, ko Itālija norādīja Tiesā.

116. Ja šāda interpretācija nav iespējama, tiesisko regulējumu nevar piemērot. Attiecīgajam tiesnesim nekādā ziņā nevar draudēt sods par Savienības tiesību pareizu piemērošanu.

V. Secinājumi

117. Līdz ar to es ierosinu Tiesai izlemt šādi:

- 1) *Giudice di pace di Bologna* (Boloņas miertiesā) ir tiesa LESD 267. panta izpratnē.
- 2) Direktīvas 2003/88/EK par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem 7. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka Itālijas miertiesnese, kuras atlīdzību veido neliela pamatsumma, kā arī maksājumi par pabeigtajām lietām un vadītajām tiesas sēdēm, ir jāuzskata par darba ņēmēju Darba laika direktīvas 7. panta izpratnē un tāpēc viņai ir tiesības uz apmaksātu ikgadējo, vismaz četras nedēļas ilgu atvaļinājumu, ja viņa pilda tiesneša amata pienākumus ievērojamā apjomā, pati nevar lemt, kuras lietas ir jāizskata, un uz viņu attiecas profesionālo tiesnešu disciplinārie pienākumi.

Attiecībā uz apmaksāta ikgadējā atvaļinājuma ilgumu šāda miertiesnese, kura ir iecelta amatā tikai uz noteiktu laiku, ir salīdzināma ar Itālijas profesionālajiem tiesnešiem. Tāpēc saskaņā ar Pamatnolīguma par darbu uz noteiktu laiku 4. klauzulu viņa var pieprasīt tikpat ilgu atvaļinājumu kā profesionālie tiesneši. Atlīdzība atvaļinājuma laikā ir jāaprēķina, ņemot vērā viņas parasto atlīdzību, kas tiek saņemta viņas kā tiesneses darbības laikā.

- 3) Savukārt tiesiskais regulējums par tiesneša personisko atbildību par nodomu vai rupju nolaidību “acīmredzama likuma vai Savienības tiesību pārkāpuma gadījumā” no Savienības tiesību viedokļa ir jāinterpretē tādējādi, ka prioritāro Savienības tiesību piemērošana nav pamats tiesneša atbildībai. Ja šāda interpretācija nav iespējama, tiesisko regulējumu nevar piemērot.